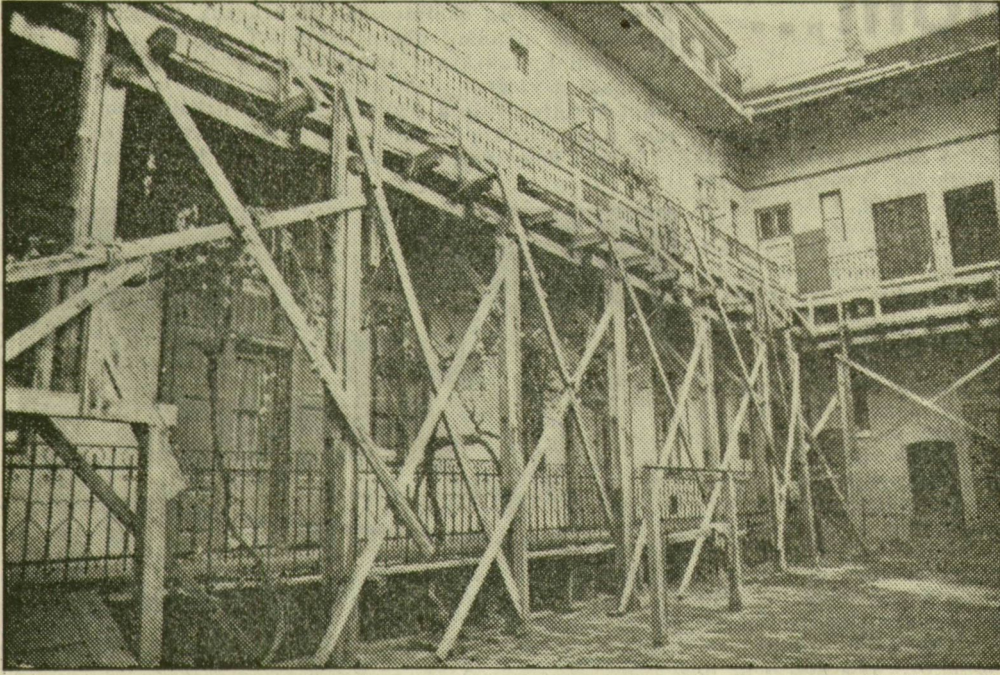

Sok a tulajdonos, gazda egy se?

Nagy László felvétele

„Fizetünk, de nem tudjuk, mire!” (Képünk a Takaréktár utca 2. számú ház udvarán készült.)

A címbeli kérdést a Lakásbérleti Budapesti Egyesületnek főtákarára tette fel Szegeden, amikor a városban élő lakásbérlet egy kisebb csoportja — úgy negyvenen lehettek — megkérte, bábáskodjon érdekvédelmi szervezetük létrehozásánál. A válasz: igen, legalábbis ami a tanácsi lakások helyzetét illeti.

Bizonyítékként íme néhány vélemény! Miközben hallgatom Kónya Sándor panaszait — aki egyébként a Budapesti körút 13/B-ben lakik —, nem vagyok arról meggyőződve, hogy egy hatvannyolc éves embernek túlságosan jót tenne az a kényszerhelyzet, melybe tanácsi lakásban élőként belekényszerült.

— A legrégebben épült panelházak egyikében lakom. Húsz éve senkinek nem jutott az eszébe, hogy fel kellene újítani. Már minden vezeték tönkrement, egyik hajnalban arra ébredtem, hogy bugyog a lakásban a forró víz. Reggel 8-ig, míg kijött valaki az IKV-től, 150 liter vizet mertem ki. Nincs gazdája a háznak, van egy megbízott házfelügyelőnk, de hát senki nem tudja, hol lakik. Jobb híján a lakók engem zaklatnak, ha valamilyen bajuk adódik. Fizetünk, de nem tudjuk, mire!

Kónya Sándor a fő hibát abban látja, hogy a tanácsok dirigálnak az IKV-nak. Az IKV játssza a hatóságot, a bérlet pedig mehet a sóhivatalba. Kiszolgáltattott. Mit lehet például akkor, ha ígéretet kap arra, hogy a közeljövőben nem emelik a lakbérleteket, és ennek ellenére ripsz-ropsz megjelenik egy rendelet, melynek szövege a következő: a bérlet a bérbeadónak a vizellátásért és a csatornahasználatáért külön díjat köteles fizetni.

Ez ellen — azzal az indokkal, hogy az emelés jogszerűtlen és törvénytelen — hiába tiltakozott a Lakásbérleti Budapesti Egyesület, rögtön megszületett a jogszabály módosítása. Így csupán azt kifogásolhatják, hogy miért

a bérletre hárítják át a költségeket. A helyzetet nehezíti az, hogy a felhasználó víz- és villamennyiség a tanácsi bérletű lakásoknál szinte mérhetetlen.

A budapesti egyesület főtákarát arról kérdeztük, jelenleg miért harcolnak?

— Mi tavaly októberben nyitottuk az irodánkat. Megállapítottuk, hogy a bajaink forrása az IKV. Negyven év alatt nem tudta bebizonyítani az életképességét. Nem lehet, nem szabad megmenteni az IKV-t. A pusztító tagadással azonban nem jutunk előre. Egy új gazda kellene! Nem nézhetjük tétlenül, hogy ilyen körülmények mellett az IKV 480 millió forint nyereséggel zárt tavaly Budapestben.

Cseppet sem költői a kérdés, legyen IKV vagy ne?! Ugy tünik, a bérlet között többen vannak a tagadók. Közéjük tartozik Sódor Mihály is, aki a Kossuth Lajos sugárút 9—13. sz. alatt lakik.

— Ön miért tartja feleslegesnek az IKV-t?

— Ezt a munkát egy kft. jobban el tudná végezni. Az IKV monopóliumhelyzetben van, semmi érdeke nem fűződik ahhoz, hogy jól dolgozzon. Az IKV legyen egy tanácsi javító részleg, a kezelői jogot vegye át egy új szervezet.

— Rosszak a tapasztalatai?

— A felújított lakásban három éve végzik a garanciai javításokat. Ennek ellenére még nem tudom becsukni az ablakom, hibás az előszobaszekrényem, a radiátorcsövek mellett ott a lyuk... Tudja, mi a válasz? Csináljam meg magam! És különben is, ami nincs a jegyzőkönyvben, az nem hiba! Még egy érdekes eset! Az automata kazánunkhoz 2 évig négy fűtőt alkalmaztak. Egy helyett! Ki fizette őket? Azt hiszem, nem nehéz kitálatni. És azt sem, hogy mikor kapjuk vissza a pénzünket!

Nem véletlen, hogy Sódor Mihály kitért a bérletű lakások eladására is! A jólértékelt magyar árat e arra, ha valaki poton áron megvásárol egy

tanácsi bérletet? Szerinte öt éven belül annak ki kellene költöznie a tanácsi bérletből, aki tartósan magas jövedelmet élvez. Sokan követelik, ne lehessen eladni az állami lakásokat! Ezeket rászorultsági alapon utalják ki!

Varga András azon kevés bérletben élő közé tartozik, akik elmondhatják, a saját portájukon nincs semmi gondjuk. Ennek ellenére szolidáris a többiekkel!

— Tarjánban lakom, két-szobás, téglablokkos házban. Melletünk 8 éve üres egy lakás. Össze sem tudom számolni, hány levelet írtam a hivataloknak. Hatástalanok maradtak. Azt sem értem, minek ennek a városnak 80—100 tartaléklakás! Ezek ugyanis üresen állnak. Az sem világos számomra, hogy miért szaporodnak a behajthatatlan lakberek. Feltehetően ez is a mi zsebünkre megy. Méltányosnak érzem, ha az egyedül élő — 60 négyzetméternél kisebb lakással rendelkező — hatezer forintnál kevesebb jövedelmű nyugdíjasok valamilyen lakbérkezdvezményt kapnának.

Íme egy töredéke a bérletben élők panaszainak. Gondolom, az orvoslás nem lesz könnyű, még akkor sem, ha háamarosan megalakul Szegeden a lakásbérlet egyesülete. Szerveződése — a városi szakszervezeti bizottság irányításával — már megkezdődött. Nem kell hozzá nagy jóstehetség: átkozottul nehéz harc vár rájuk!

Bodzsár Erzsébet

Ma este a Royalban

A méltóságról szakadt ember

Képzeli el, hogy valahol, valamikor az egyenlő méltóság elvét gyakorolták, mely szerint minden ember — mint erkölcsi személy — egyenlő tiszteletet érdemel. Ebben a képzelt világban alapelv volt, hogy azonos munkateljesítményért a nők nem kaphatnak alacsonyabb bért, mint a férfiak, s hogy senkit sem szabad önkényesen letartóztatni. Az egyenlő méltóság elvéből következzen, ha egy nő azonos munkateljesítményért kevesebbet kap, mint férfi kollégája, akkor ott a nőt alacsonyabb rendű lénynek tekintették. Ha pedig valakit önkényesen elhurcoltak, akkor morális gáztettét követtek el.

Erről juthat eszünkbe: 1937-ig a bolsevik párt vezetőit csak azután lehetett börtönbe vetni, ha a Központi Bizottság kiadta őket

„Olaszul játszunk, ebédelünk...”

— Olaszul reggelizünk, olaszul ebédelünk, olaszul játszunk, és persze olaszul tanulunk — mondja Madarász Klára tanárnő, aki a Dózsa György Általános Iskolában tanít. Évek óta van ott olasztanítás, méghozzá a legjobb eredménnyel. Már az első osztályban megkezdődik a nyelvi képzés, napi fél órában, s a felső tagozatban heti négy órában.

— Ezek természetesen csak a délelőtti órák — mondja a tanárnő. — Délután olasz napközi van nálunk, ilyenkor szintén szaktanár foglalkozik a gyerekekkel. Amit csak lehet, olaszul csinálunk. Látható hát, jócskán ki van tágítva az órák negyvenöt perce!

— S ekkor még nem beszélünk a különféle, az olasz nyelvhez kapcsolódó szakkörökről...

— A szakköröket a felső tagozat számára szerveztük meg. Van nálunk fordító-, színjátszó, illetve kultúrszakkör, de beszédgyakorlaton is részt vehet, aki szűkségét látja.

— Hogyan sikerült megvalósítani az ennyire differenciált képzést? A mai, túlsúlyos osztályokban a pedagógus örül, ha egyáltalán leadhatja a törzssanyagot...

— A mi osztályaink korántsem zsúfoltak, mert jóllehet, évek óta folyik ná-

lunk olasztanítás, még mindig nem terjedt el a híre a városban. Mostanában nagyon előtérbe került az angol nyelv, nagyon sok embernek kizárólag az angol jelenti „az” idegen nyelvet.

— Pedig a homogenizálás a nyelvtanítás terén sem vezethet eredményre...

— Jó lenne, ha a most felnövekvő gyerekek nemcsak az angolszász nyelvet, hanem tudnák magukat megérteni... S az olasz nyelv elsajátítása után szinte játszva tanulja meg az ember az egyéb újlatin nyelveket. Kemény Ferenc — húsz nyelven beszélő, harminc nyelvből fordító poliglott, aki jelenleg Svédországban él, s az oslói egyetem magyar lektora — írta valahol az olasz nyelv védelmében: „... az olasz nagyon közel áll a latinhoz, s világos artikulációjával, kristálytisza hangjainál fogva hamar aktivizálódott volna minden országban... A Bourbon-imperializmus azonban visszaszorította, és a saját nyelvét erőltette a világra.” — Ebből is látszik, hogy ha valakit érdekelnek az újlatin nyelvek, jobban, mint az olasz nyelv tanulását, aligha kezdhetné. Dinamizmusa rendkívül vonzó a gyerekek számára. Az általános iskolások túltengő energiája nem is találhatna magának alkalma-

sabb lecsapoló csatornát, mint az olasz nyelv... Ahhoz, hogy jól beszéljünk olaszul — egy csomó energiát kell mozgósítanunk. A gyerekeknek ez az energia-többlet eleve adva van, s hajlandók is azt mozgósítani.

— Ha egy gyereket olasz nyelvű osztályba íratnak a szülei, a felsőbb iskolákban hol hasznosíthatja alapismereteit, itt Szegeden?

— A Ságvári gimnáziumban nagyon színvonalas olaszoktatás folyik, s az egyetemen is van olasz tanárszék. A továbblépés helyi lehetőségei tehát adottak. És a nem helyieké is, hiszen pedagógiai cserekapcsolatot alakítottunk ki a grossetói tanítóképző főiskolával, s a bolognai, modenai általános iskolákkal is. E kapcsolatok eredménye abban is meglátszik, hogy eddig két országos olasz nyelvi versenyt rendeztek nálunk — egyiket a múlt év tavaszán épp Szegeden —, s mindkettőt megnyertük.

— Említette, hogy még nem túlsúlyosultak az osztályok...

— Éppen ezért a jelentkező gyerekeket szeretettel várjuk. Nemcsak a mi környékunkról, hanem Alsóvárostól Tápéig mindenhol...

Farkas Csaba

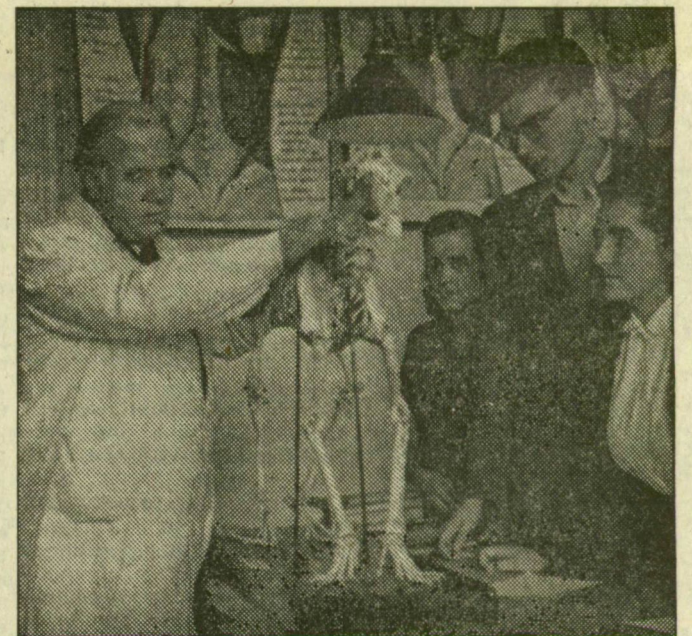
Búcsú Ábrahám Ambrustól

Erdély szülötte. Tusnád volt a gyermekkor bölcsője. A budapesti Tudományegyetemen szerezte diplomáját. Szegedivé vált, amikor elvállalta a szegedi Tanárképző Főiskola tanácskezelői megbízását. Élete kiemelkedő állomása 1940 — ekkor a nagy hírű intézmény igazgatója is volt. 1941 óta a szegedi egyetem tanszékvezető professzora.

1988. november 20-án ünnepeltük 95. születésnapját. Két hónap sem telt el és Ábrahám Ambrus akadémi-

kus, a magyar és nemzetközi zoológiai tudomány kiemelkedő tudósa 1989. január 10-én, életének 96. évében elhunyt.

Csodáltuk, amíg élt! Bárhova nézett, meglátta az

igazi tudományos problémát, megkereste, vagy megalkotta a probléma megoldásához vezető legjobb módszert. Fáradhatatlan volt az ismétlésben, a kudarc legyőzésében Mindig Ő győzött — csak most az egyszer nem! De ez már nem az Ő harca volt! Tudta, hogy egyszer vesztenie kell, most ez egyszer engedett, csak így győzhetett meggyőzt testén a halál.

Szellemi teljesítménye legyőzhetetlen. A semmiből teremtet világszínvonalú műhelyt. Ebben a műhelyben születtek ezerszámra a páratlan értékű és szépségű állatszokvettani metszetek, amelyek a szegedi laborból eljutottak Londonba, az Egyesült Államokba, Indiába és a világhírű nápolyi Tengerbiológiai Intézetbe is, osztatlan elismerést és hírnevet szerezve a Mesternek és az egész magyar tudománynak.

Kora tudományát a legmagasabb fokig oktatta és művelte. Elektromikroszkóp hiányában tette azt a korszakalkotó idegtani fedezést, hogy nem folyamatos szerkezetű „ideghálózat” szervezi testünk működését, hanem áttétellel (per conti-guitatem) halad az ingerület. Előadásain zsúfolásig megtelt az előadóterem, és az óra befejeztével elemi erő-

vel tört ki az elragadtatást jelentő taps. A siker soha sem kápráztatta el. Az egyetemi tanári cím és az akadémiai fokozat után jött a Kossuth-díj és sok más érdemrend. Mindez több és jobb munkára sarkallta. Tudta, hogy a versenyben nem szabad megállni. Sokat és eredményesen dolgozott, még 90. életévének betöltése után is.

Soha el nem évülő szép példával szolgált: csak a kiemelkedő teljesítmény, az igényességgel és a hittel végzett jó munka ad végső értelmet és célt az egyéni és a közösségi életnek. Iskola-teremtő személyiség volt. Munkára és hazaszeretetre nevelte tanítványait, akik személyiségükbe építették Ábrahám Ambrus mély humanizmusát. Papi végzettsége nem gátolta a természettudós szabadságában. Kiváló szónokként, bekeharcosként él tizezrek emlékeztében. (Ábrahám Ambrusról 1962-ben készítette felvételét Szegeden Liebmann Béla.)

*

Ábrahám Ambrust a Magyar Tudományos Akadémia és a József Attila Tudományegyetem saját halottjának tekint. Temetése 1989. február 3-án, 11.30-kor lesz Budapesten, a Farkasréti temetőben.

Szolnok

Színházfelújítás

Széles körű társadalmi összefogás bontakozott ki Szolnok megyében a Szigligeti Színház felújítására. A Tiszamenti Vegyiművek, a megyei tanáccsal kötött támogatási szerződés alapján a kiviteli költségek fedezéséhez, közérdekű kötelezett-ségvállalás formájában három éven keresztül összesen hatmillió forint támogatást nyújt. A Szolnok Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat ugyancsak hároméves

időtartamra másfélmillió forint befizetését ajánlotta fel. Részt vállalt a költségekből a Tisza Bútoripari Vállalat szolnoki gyára, a Szolnoki Áfész, a tejipari vállalat, a Vidia Kereskedelmi Vállalat és több nagyüzemi gazdaság. A Szolnoki Papírgyár Március 8. szocialista brigádja társadalmi szerződésben ajánlotta fel a kommunista műszakok és egyéb különmunkák bérét.

A felújítási munkákat az év első felében megkezdik.